

nem engedi ki a vers keretei közül. Mindezzel egy reflexív, sajátos lírai beszédet teremt, melyben különösen fontos szerep jut a memóriának; itt is kiaknázza a tér-idő kontinuum felbomlásából származó technikai lehetőségeket.

Shapcott versbeszède tartózkodik a pátosztól, póztól. A drámaiatlan sorok mögött mégis van egyfajta emelkedettség: harmóniája a természettel, az emlékek reaktiválása, ígénye a tapasztalat megformálására teszük verseit elevenné és megközelíthetővé.

A kötettel egy nagy ausztrál költő látogatott újfent Magyarországra, akinek versei olvasásra érdemesek. *Legende* – mondhatnám latinul, s teljesítményét méltatva annyit tennek még hozzá: *venerabilis* – méltó illetén tiszteletünkre.

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

(Fordította Turczai István, *Orpheusz Kiadó* – *Hanga Kiadó, Budapest, 2004, 80 oldal, 1500 Ft*)

BORBÉLY SZILÁRD:

Halotti pompa

Mantegna *Halott Krisztus*át ritkán látom könyvborítón, pedig szerintem a középkor egyik legelgondolkodtatóbb képe. Semmi ál-látvány, köntörillusztrálás vagy a befogadó

sérülékeny lelkét kímélő finomkodás az ecsettel. A felravatalozott megváltó ezen a festményen bizony valóban halott. Szürke lábujjakkal, sebei körül felpöndörödő bőrrel és színüket vesztett mellbimbókkal. Nem úgy, mint a középkori festők díszstigmás messiásai. Ráadásul olyan perspektívából mutatja be a festő Krisztust, annyira alulról, annyira torz szögből, hogy a néző szinte térdre kényszerül. Akárcsak Borbély Szilárd versei előtt az olvasó.

Persze már a könyvjelzőnek (könnyjelzőnek) gyanúsna kellett volna lennie. Tudhattam volna, hogy itt bizony nem egyszuszos könyvről van szó. Hogy nem egy „sétálunk, sétálunk, egy kis dombra lecsücsülünk és elolvassunk egy poémát” stílusú kötetet tartok a kezemben. Ezek a versek nem a gyors katarzist szolgálják, hanem a kínlódással teli bibelódést. Az iszonyat aprólékos kibogozását. Hogy aztán ne maradjon más, csak a magától értetődő és a szent. Hogy végül megjelenjen „a halott angyal arca az iszonyat helyén”.

A kötet két könyvből áll: *Nagyheti szekvenciákból* és *Ámor & Psziché-szekvenciákból*. A húsvét előtti pár napra írt versek talán hívebben követik a szekvencia kolostori műfajának sajátosságait, míg az *Ámor & Psziché* ciklus szabadabban burjánzik. De még az első könyvet is átszövi a mosolyfakasztó profán, a szívet langyosító hétköznapi, ahogy példá-

ul Fány néni bekiált a földszinti lakásba, hogy jó reggelt, meg hogy mi lesz ma ebédre. Vagy amikor Szűz Máriáról kiderül, hogy Boldog Anya a Marika. De a kedvencem a költő „alulkanonizált” megnyilvánulásai közül az *Aeternitas* (2) című vers egyik részlete, amikor Krisztusunk sziszifuszi hosszúságúra nyúlt kálváriáját ilyen könnyed hangnemben ismerjük meg: „Jött egy ember délről, / vállán van kereszt, / kérdegetik tőle: / „Honnan vetted ezt?” / Nem felel, ha kérdik, / mért nem teszi le, / csak viszi magával. / Nem fér zsebibe. / Tárcájába tenné, / oda se lehet.” Mintha teljesen magától értetődő dolog volna: csupán azért cipel, mert az a szerencsétlen égi-földi fiú a keresztet, mert az túl lett méretezve, így nem tudja zsebre vágni.

Ha nem lenne ez kis mindennapi, azt hiszem, megszakadna a szívünk. Nehéz beletörődni ugyanis, hogy a „szeretet melegségének helyét elfoglalják a jegyzőkönyvek”, és hogy a „gyönyör nem ismer könyörületet”. Nehéz beletörődni, hogy a szövegeknek élük van. A költő úgy forgatja a szavakat bennünk, akár a tört.

De pont ez vonzza az olvasót a könyvhöz újra és újra. Ez az irgalmas kegyetlenség. Mert amiről mások nem nagyon mernek beszélni, az Borbély Szilárdnak az anyanyelve. Ráadásul olyan tömjénszerűen könnyű és illatos nyelviséggel, hogy az ember életkedve, amely néhány

versnél elvétellett, a többinél azonnal vissza is adatik.

FINY PETRA

(*Kalligram Kiadó, Pozsony, 2004,*
128 oldal, 2000 Ft)

SZÖLLŐSI ZOLTÁN:

Angyal lépked föld fele

A megerőszakolt és polcra hányt könyvek boltjaiban, melyekben megszokott léptekkel és mozdulatokkal keressük azt, ami lényegi, fontos, hogy segítségképpen egy könyvcímbe megbotoljon az ember, hogy a pillanatnyi olvasattal a szabad asszociációk bizonytalanságába zuhanjon.

Szöllősi Zoltán új kötetének címet szemügyre véve már csak kényszerűségből is képi megjelenítésbe kíváncsi az olvasott szavak, olyan műalkotássá formálódva, amely a dolgokat nem saját valójukban ábrázolja, mondhatni „nem úgy, amint vannak”. Miért lépked egy angyal, ha szárnya is van? A válasz egyszerű: mert nincsen szárnya, helyesebben szólva megfosztatott szárnyaitól, amint Szöllősi Zoltán költészete is. Így válik egy verssor kötetcímmé és lényegi kiemeltségében méltóvá a kötet tartalmi egészéhez.

Három évtized emberi-költői magatartását, emlékeinek és félel-